

**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

**про відмову у відкритті конституційного провадження у справі
за конституційною скаргою Денисенко Людмили Борисівни
щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3
частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України**

Київ
9 вересня 2025 року
№ 131-3(II)/2025

Справа № 3-154/2025(304/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у такому складі:

Городовенко Віктор Валентинович – головуючий,
Первомайський Олег Олексійович – доповідач,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенко Людмили Борисівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Первомайського О.О. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Денисенко Л.Б. звернулась до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність частині другій статті 3, статтям 8, 22, частинам першій, четвертій статті 41, пункту 6 частини першої статті 92 Конституції України (конституційність) пункт 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України (далі – Кодекс), за яким під час посвідчення

заповіту при свідках свідками не можуть бути члени сім'ї та близькі родичі спадкоємців за заповітом.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

Денисенко М.І., чоловік суб'єкта права на конституційну скаргу, 18 березня 2020 року склав заповіт, що був нотаріально посвідчений у присутності свідків. Денисенко М.І. помер 1 березня 2022 року, єдиним спадкоємцем за заповітом був його син – Денисенко Б.М.

Денисенко М.В., як законний представник своїх неповнолітніх дітей, звернулася до суду із позовною заявою до Денисенка Б.М., третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, зокрема Денисенко Л.Б., про визнання заповіту нікчемним, застосування наслідків нікчемного правочину та визнання прав її неповнолітніх дітей на спадкування за законом, вважаючи, що заповіт Денисенка М.І. є недійсним, оскільки він був посвідчений у присутності близького родича спадкоємця за заповітом.

Голосіївський районний суд міста Києва рішенням від 16 жовтня 2024 року відмовив Денисенко М.В. у задоволенні позову. Київський апеляційний суд постановою від 30 січня 2025 року скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове судове рішення, яким заповіт Денисенка М.І. визнав нікчемним та скасував запис про нього у спадковому реєстрі.

Верховний Суд постановою від 30 квітня 2025 року частково задовольнив касаційну скаргу Денисенка Б.М., а саме: скасував постанову Київського апеляційного суду від 30 січня 2025 року у частині визнання заповіту Денисенка М.І. нікчемним та ухвалив у цій частині нове судове рішення про відмову у задоволенні цієї позовної вимоги; в іншій частині – залишив без змін постанову суду апеляційної інстанції.

Верховний Суд погодився з висновками апеляційного суду про нікчемність заповіту з огляду на те, що заповіт був складений із порушенням вимог щодо його форми й посвідчення, оскільки одна з осіб, які були свідками під час посвідчення заповіту, є рідним дядьком спадкоємця за заповітом Денисенка Б.М., тобто його близьким родичем.

Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що оспорюване положення Кодексу суперечить принципу верховенства права та юридичної визначеності, порушує його „права, інтереси та законні очікування на отримання спадщини та на мирне володіння майном“.

Обґрунтовуючи свої твердження, Денисенко Л.Б. посилається на окремі норми Конституції України, рішення Конституційного Суду України, Кодекс, Сімейний кодекс України, інші матеріали та судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. За статтею 151¹ Основного Закону України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

Відповідно до статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону, та якщо з дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням, у якому застосовано закон України (його окремі приписи), сплинуло не більше трьох місяців (абзац перший, пункт 2 частини першої); якщо суб'єкт права на конституційну скаргу пропустив строк подання конституційної скарги у зв'язку з тим, що не мав повного тексту судового рішення, він має право висловити у конституційній скарзі клопотання про поновлення пропущеного строку (частина третя).

3.2. Остаточним судовим рішенням у справі Денисенко Л.Б. є постанова Верховного Суду від 30 квітня 2025 року. Конституційна скарга надійшла до Конституційного Суду України 12 серпня 2025 року, тобто після спливу трьох місяців із дня набрання законної сили остаточним судовим рішенням.

Отже, конституційну скаргу подано поза межами строку, встановленого пунктом 2 частини першої статті 77 Закону.

Автор клопотання просить поновити строк подання конституційної скарги, оскільки постанову Верховного Суду від 30 квітня 2025 року отримав поштовим відправленням 2 серпня 2025 року.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що пропущений суб'єктом права на конституційну скаргу строк подання конституційної скарги підлягає поновленню.

3.3. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі має міститись обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною за умов її відповідності вимогам, передбаченим, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.4. Денисенко Л.Б. вважає, що пункт 3 частини четвертої статті 1253 Кодексу не визначає «кола осіб, які є „близькими родичами“ та „членами сім'ї“ спадкоємця за заповітом, що не відповідає критерію „якості закону“», що „призводить до її довільної інтерпретації, суперечливого та двоякого тлумачення, неможливості застосування на практиці з передбаченням наслідків щодо її застосування“.

Зі змісту конституційної скарги та доданих до неї матеріалів убачається, що Денисенко Л.Б. твердить про порушення її майнових прав особою, яка звернулася до суду із позовною вимогою про визнання заповіту нікчемним та застосування наслідків нікчемного правочину.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із того, що Денисенко Л.Б. в конституційній скарзі висловлює лише незгоду з законодавчим урегулюванням порядку посвідчення заповіту при свідках, а також із судовим рішенням у її справі, що не можна вважати належним

обґрунтуванням тверджень щодо невідповідності Конституції України пункту 3 частини четвертої статті 1253 Кодексу у розумінні вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Отже, конституційна скарга Денисенко Л.Б. не відповідає вимогам пункту 6 частини другої статті 55, частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Денисенко Людмили Борисівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 3 частини четвертої статті 1253 Цивільного кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**